

วิธีการดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชาในวิทยาลัยครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา กับความคิดเห็นของคณะอาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมของหัวหน้าภาควิชา
3. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะอาจารย์ในภาควิชา
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชากับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะอาจารย์ในวิทยาลัยครู

สมมุติฐาน

1. ความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา กับของคณะอาจารย์เกี่ยวกับภาวะผู้นำของหัวหน้าภาควิชาไม่แตกต่างกัน
2. พฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะอาจารย์ในภาควิชา

ประชากรตัวอย่าง

ประชากร (population) จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่มคือ

1. หัวหน้าภาควิชาทุกภาควิชา ในวิทยาลัยครูภาคกลาง ยกเว้นกรุงเทพมหานคร
2. อาจารย์ที่มีอายุราชการเกินกว่า 1 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิง ซึ่งมีเวลาปฏิบัติราชการอยู่ประจำในวิทยาลัยครูทุกคนในภาควิชาทุกภาควิชา

ตัวอย่าง (Sample) การสุ่มและการกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sampling และ sample size) จากจำนวนประชากรดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดดังนี้

1. กลุ่มหัวหน้าภาควิชา กำหนดให้หัวหน้าภาควิชาที่มีจำนวนอาจารย์มากที่สุดของแต่ละคณะวิชา ซึ่งรวมทั้งหมด 30 คน

2. กลุ่มอาจารย์หรือนักวิชาการ กำหนดให้อาจารย์ทุกคนในภาควิชาที่ใหญ่ที่สุดของแต่ละคณะวิชา ซึ่งมีอายุราชการตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป

การแจกและเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้มอบหมายให้อาจารย์คนหนึ่งในแต่ละวิทยาลัย ซึ่งมีความสัมพันธ์กับผู้วิจัยอย่างใกล้ชิด เป็นผู้รับผิดชอบ เพราะต้องการข้อมูลที่แม่นยำที่สุด และสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะทำได้

✓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม ชุดที่ 1 กับผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชา และชุดที่ 2 กับคณะอาจารย์ในภาควิชา แบบสอบถามชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำที่เรียกว่า Leader Behavior Description Questionnaire (LBDQ) ซึ่งสร้างโดย Halpin¹ แบบสอบถามชุดที่ 2 ประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ตอน ตอนแรกเป็นแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำ และตอนที่สอง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะอาจารย์

เหตุที่ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลคือ

1. เนื่องจากประชากรที่จะศึกษามีจำนวนมาก การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจะประหยัดเวลาได้มากที่สุด

¹

Andrew W. Halpin, Theory and Research in Administration

(Macmillan Company, 1966), pp. 86-89.

2. ข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้ แม้จะเป็นความคิดเห็น แต่ก็ เป็นความคิดเห็นที่ประจักษ์ชัด (Concrete) ซึ่งสามารถใช้แบบสอบถามรวบรวมได้

3. ประชากรที่จะให้ข้อมูลนั้น จัดว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูง การใช้แบบสอบถามจึงสะดวกและเสียเวลาน้อยกว่าวิธีอื่น¹

การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการค้นคว้า และสร้างแบบสอบถามขึ้นมาเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา และคณะอาจารย์ในภาควิชา เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชา และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะอาจารย์ในภาควิชา

รูปคำถามที่ใช้ในแบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

1. คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามที่มุ่งถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ เพศ อายุ อายุราชการ ระดับชั้น และวุฒิ รวมทั้งสิ่งที่เกี่ยวกับวิทยาลัยครู

2. คำถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชา และถ้าเป็นแบบสอบถามของคณะอาจารย์ก็จะมี แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะอาจารย์ต่อภาควิชารวมอยู่ด้วย

แบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชา นั้น ผู้วิจัยได้นำมาจากแบบสอบถาม LBDQ ซึ่ง สมาน วีระกำแหง ได้แปลเอาไว้ มาใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชา จากหัวหน้าภาควิชาและคณะอาจารย์ในภาควิชา ซึ่งพอจะสรุปลักษณะของแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำได้ดังนี้คือ

¹ ชาติยา กรรณสูตร, "แบบสอบถาม", ประมวลคำบรรยายหลักการวิจัยของสังคมศาสตร์ จัดพิมพ์โดย กองวิจัยสังคมศาสตร์ สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ, (พระนคร : บริษัทพิมพ์จำกัด แผนกพิมพ์, 2510), หน้า 84-85.

1. เป็นแบบสำรวจพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชา โดยแบ่งพฤติกรรมผู้นำออกเป็น 2 ด้านคือ

ก. ด้านกิจสัมพันธ์ (Initiating Structure) เป็นพฤติกรรมผู้นำด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับสมาชิกในหน่วยงาน การพยายามสร้างรูปแบบที่ดีของหน่วยงาน การติดต่อสัมพันธ์กัน และกระบวนการเกี่ยวกับการดำเนินงาน

ข. ด้านมิตรสัมพันธ์ (Consideration) เป็นพฤติกรรมผู้นำด้านการแสดงออกซึ่งความเป็นมิตร ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การยอมรับนับถือกัน และการมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นำกับผู้ร่วมงาน

2. เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ในแง่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นบ่อยเพียงไร ระบุถึงความถี่ของพฤติกรรมเป็น 5 ชั้น คือ

- ก. เกิดขึ้นบ่อยที่สุดหรือเกิดขึ้นตลอดเวลา
- ข. เกิดขึ้นบ่อยเกือบตลอดเวลา
- ค. เกิดขึ้นในลักษณะก้ำกึ่งกันหรือปานกลาง
- ง. เกิดขึ้นเป็นส่วนน้อย
- จ. เกิดขึ้นน้อยที่สุดหรือไม่เกิดขึ้นเลย¹

เนื้อหาของแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชาในวิทยาลัยครู

เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชาในวิทยาลัยครู ด้าน Initiating Structure 15 ข้อ และด้าน Consideration 15 ข้อ ดังนี้

¹สมาน วีระกำแหง, "พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารวิทยาลัยครู", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาบริหารการศึกษาศาสตร์ วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514), หน้า 36-37.

ก. ค่านิจสัมพันธ (Initiating Structure)

1. แสดงให้ผู้ร่วมงานเข้าใจในทัศนคติของท่านอย่างชัดเจน
2. นำความคิดใหม่ ๆ ไปหารือกับผู้ร่วมงาน
3. ปกป้องผู้ร่วมงานด้วยมาตรการที่เฉียบขาด
4. กำหนดการทำงานที่บกพร่อง
5. พูกรจากกับผู้ร่วมงานด้วยท่าทีที่เ็นเกรงขาม
6. มอบหมายงานเฉพาะอย่างให้ผู้ร่วมงานทำ
7. ทำงานโดยไม่มีกรวางแผนล่วงหน้า
8. วางมาตรฐานในการปฏิบัติงานเอาไว้แน่นอน
9. เน้นการทำงานให้ทันตามกำหนดเวลา
10. ส่งเสริมการใช้ระเบียบอย่างเดียวกันในการทำงาน
11. ย้ำให้ผู้ร่วมงานทราบถึงอำนาจหน้าที่ของตัวเองท่านเองในหน่วยงาน
12. ขอรองให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติตามกฎและระเบียบข้อบังคับที่วางไว้
13. แจ้งให้ผู้ร่วมงานทราบถึงความมุ่งหวังของหน่วยงานที่มีต่อผู้ร่วมงาน
14. สอดส่องดูแลให้ผู้ร่วมงานทำงานเต็มกำลังความสามารถของแต่ละบุคคล
15. สอดส่องดูแลให้มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด

ข. คานมิตรสัมพันธ (Consideration)

16. ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ร่วมงาน
17. ช่วยงานเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อให้ผู้ร่วมงานชื่นชมในการเป็นสมาชิกของหน่วยงาน
18. ประพฤตินเป็นคนเปิดเผยเข้าใจง่าย
19. หาโอกาสรับฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมงาน
20. หลีกเลี่ยงการคบหาสมาคมกับผู้ร่วมงาน
21. ดูแลเอาใจใส่สวัสดิภาพของผู้ร่วมงานแต่ละคน
22. ปฏิเสธที่จะอธิบายถึงการปฏิบัติงานของท่าน

23. ปฏิบัติงานตามล่ำฟังโดยไม่มีกรหหรือไคร
24. ไม่คอยยอมรับความคิดเห็นใหม่ ๆ
25. ปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานในฐานะ เป็นผู้ทีเท่าเทียมกัน
26. แสดงความเต็มใจที่จะให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง
27. แสดงความเป็นมิตรและไม่ถือตัว
28. พยายามให้ผู้ร่วมงานเกิดความรู้สึกสบายใจในขณะที่สทนาอยู่ด้วยกัน
29. นำข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานไปปฏิบัติ
30. ขอความเห็นชอบจากผู้ร่วมงานในเรื่องที่สำคัญ ๆ ก่อนจะมีการดำเนินงานต่อไป

วิธีให้นำหนักคะแนน

แบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำทั้ง 30 ข้อ แต่ละข้อจะมีค่าระดับคะแนนความคิดเห็น
 ตั้งแต่ 0 ถึง 4 ดังนั้นพิสัยของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำแต่ละด้านจึงมีค่า
 ตั้งแต่ 0 ถึง 60 เนื่องจากคำถามที่ใช้มีทั้งพฤติกรรมที่เป็น positive และ
 negative ปนกันอยู่ จึงขอให้นำหนักคะแนนดังนี้

ศูนย์รพทย์รพียากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1

วิธีให้น้ำหนักคะแนนพฤติกรรมผู้นำ แต่ละข้อ

คำตอบ	พฤติกรรม positive	พฤติกรรม negative
เกิดขึ้นบ่อยที่สุดหรือตลอดเวลา	4	0
เกิดขึ้นเกือบตลอดเวลา	3	1
เกิดขึ้นในลักษณะก้ำกึ่งหรือปานกลาง	2	2
เกิดขึ้นเป็นส่วนกลาง	1	3
เกิดขึ้นน้อยที่สุดหรือไม่เกิดขึ้นเลย	0	4

พฤติกรรมผู้นำด้าน Initiating Structure ที่เป็น negative คือข้อ 3 กับข้อ 7 และพฤติกรรมผู้นำด้าน Consideration ที่เป็น negative คือข้อ 20, 22, 23 และ 24 ตามลำดับ

การทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม

ในการคำนวณความเชื่อถือได้ (reliability) ของแบบสอบถามตามวิธีของ Guilford ปรากฏว่า แบบสอบถามแต่ละส่วน ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้เป็นดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2

แสดงถึงสัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามที่ใช้¹

ประเภทของแบบสอบถาม	ประเภทพฤติกรรม	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
LBDQ Real, Self	Initiating Structure	.80
	Consideration	.94
LBDQ Real, Staff	Initiating Structure	.96
	Consideration	.87

แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะอาจารย์
ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างขึ้นเอง เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วม
ในการดำเนินงานของคณะอาจารย์ในภาควิชา ซึ่งพอสรุปลักษณะของแบบสอบถามได้ดังนี้คือ

1. เป็นแบบสำรวจพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะอาจารย์ใน
ภาควิชาที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) ในแง่ของพฤติกรรม
ที่เกิดขึ้นบ่อยเพียงไร ระดับความถี่ของพฤติกรรมแบ่งเป็น 5 ชั้นคือ

- ก. เกิดขึ้นบ่อยที่สุดหรือเกิดขึ้นตลอดเวลา
- ข. เกิดขึ้นบ่อยเกือบตลอดเวลา
- ค. เกิดขึ้นในลักษณะกำกวมหรือปานกลาง
- ง. เกิดขึ้นเป็นส่วนน้อย
- จ. เกิดขึ้นน้อยที่สุดหรือไม่เกิดขึ้นเลย

¹สมาน วีระกำแหง, "พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารวิทยาลัยครู",
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัย, 2514), หน้า 40.

2. เป็นแบบสำรวจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะอาจารย์ในภาควิชา
ที่มีต่อภาควิชา 5 ด้านคือ

งานด้านวิชาการ (งานวิจัยได้รวมอยู่ในค่านี้อยู่)

งานด้านบุคลากร

งานด้านกิจกรรมนักเรียน

งานด้านธุรการและการเงิน

งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

แบบสอบถาม

วัตถุประสงค์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะอาจารย์ในภาควิชา ซึ่งผู้วิจัย
ได้รวบรวมจากเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วสร้างแบบทดสอบขึ้นมาเอง ได้แบ่งการสอบถามออก
เป็น 26 ข้อดังนี้

1. จัดวางนโยบายและแผนงานของภาควิชา
2. ทำความเข้าใจวัตถุประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตร
3. จัดทำและปรับปรุงประมวลการสอน โครงการสอน
4. ปรับปรุงและประเมินผลหลักสูตร
5. จัดทำตารางสอน
6. วางโครงการ ส่งเสริมและจัดทำกรวิจัย
7. มีโอกาสเลือกวิชาที่จะสอน
8. จัดหาและใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน
9. ประเมินผลการสอนของนักศึกษา
10. จัดหาและดำเนินการใช้หนังสือ วารสาร
11. ผลิตตำราประกอบการเรียนการสอน
12. จัดหาและดำเนินการคัดเลือกหัวหน้าภาควิชา

13. มีโอกาสเลือกผู้ร่วมงานในงานที่ได้รับมอบหมาย
14. ได้รับมอบหมายงานตามความถนัด
15. ได้รับค่ายกย่องชมเชย เป็นที่ประจักษ์ เมื่อปฏิบัติงานได้ดีเด่น
16. เสนอแนะปัญหาในการทำงานแก่ภาควิชา
17. พิจารณาความดีความชอบของบุคลากร
18. จัด ควบคุมดูแลกิจการนักศึกษา
19. จัดอบรมให้คำปรึกษาและแนะแนวแก่นักศึกษา
20. ประเมินผลและติดตามผลกิจการนักศึกษา
21. คัดเลือกนักศึกษาในกรณีต่าง ๆ เช่น รับทุนศึกษาต่อ ฯลฯ
22. จัดทำงบประมาณของภาควิชา
23. ดำเนินการ รับรู้ เกี่ยวกับการรับจ่ายของภาควิชา
24. วางแผนเชิงงบประมาณและบริการของภาควิชาที่มีอยู่
25. จัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ให้แก่ภาควิชา
26. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของภาควิชา

วิธีให้นำหน้าคะแนน

แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะอาจารย์ในภาควิชาแต่ละข้อจะมีการระดับคะแนนความถี่เห็นตั้งแต่ 0 ถึง 4 ดังนั้นผลของคะแนนความถี่เห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะอาจารย์ในภาควิชา จึงมีตั้งแต่ 0 ถึง 104

ตารางที่ 3
วิธีให้น้ำหนักคะแนนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะอาจารย์ในภาควิชา

คำตอบ	พฤติกรรม
เกิดขึ้นบ่อยหรือตลอดเวลา	4
เกิดขึ้นเกือบตลอดเวลา	3
เกิดขึ้นในลักษณะก้ำกึ่ง ปานกลาง	2
เกิดขึ้นเป็นส่วนน้อย	1
เกิดขึ้นน้อยที่สุดหรือไม่เกิดขึ้นเลย	0

เกณฑ์สำหรับค่าเฉลี่ยรายข้อ

3.5 - 4.00

สูง

2.5 - 3.49

ค่อนข้างสูง

1.5 - 2.49

ปานกลาง

.5 - 1.49

ค่อนข้างต่ำ

0 - .49

ต่ำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4

จำนวนข้อมูลที่อยู่ในแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมใน
การดำเนินงานของคณะกรรมการในภาควิชา

ประเภทของงาน	จำนวนข้อ	จากข้อที่ - ถึงข้อที่
งานด้านวิชาการ	11	1 - 11
งานด้านบุคลากร	6	12 - 17
งานด้านกิจการนักศึกษา	4	18 - 21
งานด้านธุรการและการเงิน	4	22 - 25
งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	1	26
	26	

3. แบบสำรวจพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการในภาควิชา
ที่ผู้วิจัยสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก่อนนำออกไปสำรวจหาข้อมูลต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ
ทดสอบขั้นต้นเพื่อดูว่า แบบสอบถามที่สร้างถ้านำไปปฏิบัติการในการสำรวจจะประสบปัญหาอะไร
บ้าง โดยนำไปทดสอบขั้นต้นที่วิทยาลัยครูสวนสุนันทา ถนนอุทงนอก กุสิต กรุงเทพมหานคร
กับหัวหน้าภาควิชา 3 คน คณะอาจารย์ 60 คน แล้วนำผลที่ได้มารวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว
ทำการแก้ไขข้อบกพร่อง ก่อนแล้วคัดเลือกแบบสอบถามซึ่งแต่เดิมมี 30 ข้อ เหลือเพียง 26 ข้อ
แล้วจัดพิมพ์ออกมาเป็นรูปเล่ม แบบสำรวจที่ 1 สำหรับหัวหน้าภาควิชา ซึ่งมีแบบสอบถามเกี่ยวกับ
พฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชาเพียง 30 ข้อ แบบสำรวจที่ 2 สำหรับอาจารย์ ซึ่งเป็นแบบ
สอบถามทั้งพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชา และพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ
คณะกรรมการในภาควิชา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปส่งให้ผู้ตอบด้วยตนเอง ณ วิทยาลัยครูทั้ง 10 แห่งด้วยตนเอง โดยติดต่อกันเป็นขบวนขอข้อมูลภาควิชาที่ใหญ่ที่สุดของแต่ละวิชา เพื่อสอบถามคณะอาจารย์ แล้วมอบแบบสอบถามเท่ากับจำนวนหัวหน้าแผนกวิชา และคณะอาจารย์แก่อาจารย์ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้วิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถาม และเก็บแบบสอบถาม ส่งกลับคืนให้ผู้วิจัยในเวลา 3 สัปดาห์

แบบสอบถามที่ได้รับคืน

แบบสอบถามที่ได้รับคืนจากการส่งไปยังวิทยาลัยครูทั้ง 10 แห่งในภาคกลาง ยกเว้นกรุงเทพมหานครของหัวหน้าภาควิชา และคณะอาจารย์ในภาควิชา ผู้วิจัยได้รับคืนมาทั้งหมดตามที่แสดง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5

จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน

วิทยาลัยครู	จำนวนที่ส่ง		จำนวนที่ได้รับคืน		ร้อยละ	
	หัวหน้าภาค	อาจารย์	หัวหน้าภาค	อาจารย์	หัวหน้าภาค	อาจารย์
ฉะเชิงเทรา	3	25	3	19	100	76
จันทบุรี	3	25	3	20	100	80
เพชรบุรีวิทยาลัยสงฆ์	3	25	3	24	100	96
นครสวรรค์	3	30	3	27	100	90
กาญจนบุรี	3	25	2	15	66.67	60
นครปฐม	3	25	3	22	100	88
เพชรบุรี	3	35	3	32	100	91.43
เทพสตรี	3	40	3	36	100	90
จอมบึง	3	30	2	26	66.67	86.67
อยุธยา	3	30	3	28	100	93.33
รวม	30	290	28	249	93.33	85.86

จากตารางที่ 5 พบว่า จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากหัวหน้าภาควิชามากที่สุด คือ ร้อยละ 93.33 และจากอาจารย์ร้อยละ 85.86 เฉลี่ยแล้วได้รับแบบสอบถามคืนร้อยละ 86.56

๔. ลำดับขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนดังได้แสดงไว้ในตารางที่ 5 มาคัดเลือกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ และบางภาควิชาที่หัวหน้าภาคมิได้ส่งแบบสอบถามคืนก็ต้องตัดออกทั้งภาควิชา

ทำให้ข้อมูลในการวิจัยเหลือ 28 ภาควิชา มีหัวหน้าภาควิชา 28 คน อาจารย์ในภาควิชา 200 คน

การพิจารณาเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชา นั้น ใช้คะแนนเฉลี่ย (Mean) ของความคิดเห็นของอาจารย์ในภาควิชา นั้น และพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของอาจารย์ในภาควิชา ก็หาค่าเฉลี่ยเช่นกัน โดยถือว่าเป็นความคิดเห็นของอาจารย์ในภาควิชาแต่ละภาคเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชาในแต่ละด้าน (Initiating Structure และ Consideration) และพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทั้งนี้คะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของหัวหน้าภาควิชา และพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของอาจารย์ที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์จึงประกอบด้วย

1. LBDQ ซึ่งหัวหน้าภาควิชาเป็นผู้ตอบเองเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหาร

2 ด้านคือ

ก. พฤติกรรมค่านิจสัมพันธ์ (Initiating Structure)

จำนวน 28 คะแนน

ข. พฤติกรรมค่านิยมสัมพันธ์ (Consideration)

จำนวน 28 คะแนน

2. LBDQ ซึ่งเป็นคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์วิทยาลัยครู แต่ละภาควิชาเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชา 2 ด้านคือ

ก. พฤติกรรมค่านิจสัมพันธ์ (Initiating Structure)

จำนวน 28 คะแนน

ข. พฤติกรรมค่านิยมสัมพันธ์ (Consideration)

จำนวน 28 คะแนน

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของอาจารย์ในภาควิชา ซึ่งอาจารย์ในภาควิชาเป็นผู้ตอบ มีจำนวน 28 คะแนน

สถิติที่เลือกมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. ร้อยละ ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนความคิดเห็น ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} เป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็น

$\sum X$ เป็นผลรวมของคะแนนความคิดเห็นทั้งหมด

N เป็นจำนวนคะแนนความคิดเห็นทั้งหมด¹

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้อมูลต่างชุดกันอาจใช้ตารางแกนสัมพันธ์ (Co-ordinates) เกี่ยวข้องกับค่าเฉลี่ย (Mean) ดังนี้

4	- X	+ X	1	Mean (X)
	+ Y	+ Y		
	- X	+ X		Mean (Y)
3	- Y	- Y	2	

การตีความหมายของข้อมูลในตารางแกนสัมพันธ์ ถือหลักดังนี้

ในช่องที่ 1 ทั้งค่า X และค่า Y มีค่าสูงกว่า Mean ทั้งคู่

ในช่องที่ 2 ค่า X สูงกว่า Mean แต่ค่า Y ต่ำกว่า Mean

ในช่องที่ 3 ค่า X และค่า Y มีค่าต่ำกว่า Mean ทั้งคู่

ในช่องที่ 4 ค่า X ต่ำกว่า Mean ส่วนค่า Y สูงกว่า Mean⁶

¹ ประคอง กรรณสูตร, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 40.

² Andrew W. Halpin, The Leader Behavior of School Superintendents (Chicago : Midwest Administration Center University of Chicago, 1959), p. 10.

3. มัธยฐาน (Median) ใช้สูตร

$$\text{Mdn} = \text{Lo} + i \left(\frac{N - f_1}{f_2} \right)$$

เมื่อ	Mdn	เป็นมัธยฐาน
	Lo	เป็นขีดจำกัดกลางที่แท้จริงของคะแนนในชั้นที่มีมัธยฐาน
	N	เป็นจำนวนความถี่ (frequency) รวมทั้งหมด
	i	อันตรภาคชั้น
	f ₁	เป็นความถี่สะสมจากคะแนนต่ำสุดถึงคะแนนที่เป็นขีดจำกัดบนของคะแนนในชั้นก่อนถึงชั้นที่มีมัธยฐาน
	f ₂	เป็นความถี่ของคะแนนในชั้นที่มีมัธยฐาน

4. การหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

$$s = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{N}}$$

เมื่อ	s	เป็นส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	x	เป็นค่าของคะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง
	\bar{x}	เป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนทุกตัวในกลุ่มตัวอย่าง

$$\sum (x - \bar{x})^2 = (x_1 - \bar{x})^2 + (x_2 - \bar{x})^2 + \dots + (x_n - \bar{x})^2 \quad \text{เมื่อ}$$

$x_1, x_2, x_3, \dots, x_n$ เป็นคะแนนแต่ละตัว

N เป็นจำนวนความถี่ทั้งหมดหรือจำนวนคะแนนทั้งหมด¹

¹ ประคอง กรรณสูตร, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 49.

5. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ใช้สูตร

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	เป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของข้อมูลทั้งสองชุด
	N	จำนวนคู่ของข้อมูลที่นำมาหาค่าสหสัมพันธ์
	$\sum X$	เป็นผลรวมของคะแนนของข้อมูลในชุดที่ 1
	$\sum X^2$	เป็นผลรวมของกำลังสองของคะแนนในชุดที่ 1
	$\sum Y$	เป็นผลรวมของคะแนนของข้อมูลในชุดที่ 2
	$\sum Y^2$	เป็นผลรวมของกำลังสองของคะแนนในชุดที่ 2
	$\sum XY$	เป็นผลรวมของผลคูณของคะแนนแต่ละคู่ที่สมนัยกับของข้อมูลชุดที่ 1 และชุดที่ 2 ¹

6. การเปรียบเทียบความถี่เห็นของประชากรสองกลุ่มโดยใช้ Z-test

$$Z = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S.D._1^2}{N_1} + \frac{S.D._2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ	\bar{X}_1, \bar{X}_2	เป็นค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความถี่เห็นของตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม
	N_1, N_2	เป็นจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งสองกลุ่ม
	$S.D._1^2, S.D._2^2$	เป็นค่าความแปรปรวนของคะแนนความถี่เห็นของตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ²

¹ ประคอง กรรณสูตร, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (ทรชนคร : ไทย-วัฒนาพานิช, 2517), หน้า 92.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 76-77.

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลของการสำรวจวิจัยนี้ ผู้วิจัยหวังว่าอาจจะได้ประโยชน์มากที่สุดที่ค้น
 ต่อไปนี้คือ

I . สร้างความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีการบริหาร ซึ่งผลการวิจัยจะช่วยให้
 เข้าใจลักษณะความเป็นผู้นำของผู้บริหาร และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการมี
 ส่วนรวมในการดำเนินงาน

2 . เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารระดับกรม และหัวหน้าสถานศึกษา ในการจัด
 อบรมเพื่อขอมเสริมสมรรถภาพของหัวหน้าภาควิชา เพื่อให้มีภาวะผู้นำสอดคล้องกับหลัก
 วิชาและความต้องการของคณะอาจารย์ เพราะความสำเร็จในการบริหารงานในภาค
 วิชาขึ้นอยู่กับ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะอาจารย์อย่างมาก

3 . เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารระดับรองลงมา และหัวหน้าภาควิชาเองคือ
 ผลการวิจัยอาจนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงตัวผู้บริหารระดับนี้เอง ให้มีพฤติกรรม
 ผู้นำเหมาะสมยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย